

УДК 330.322.001.8:005.311.6

Сімонова М.В., викладач

КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ КРАЇН З МЕТОЮ ПРИЙНЯТТЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РІШЕНЬ

Сімонова М. В. **Компаративний аналіз методичних підходів До оцінки інвестиційної привабливості країн з метою прийняття інвестиційних рішень.** У статті розглянуто методичні підходи до оцінки інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності країн світу, що використовуються провідними національними агенціями та міжнародними організаціями для ранжирування країн світу; визначено методичні підходи для складання одного з найбільш впливових міжнародних рейтингів з оцінки інвестиційної привабливості країн світу, розробленого Конференцією ООН з торгівлі і розвитку (UNCTAD); визначено позицію України відповідно до методології UNCTAD; окреслено необхідність проведення аналізу індексів інвестиційної привабливості України згідно з іншими міжнародними рейтингами з метою подальшого визначення шляхів вдосконалення інституціонального середовища залучення прямих іноземних інвестицій.

Сімонова М.В. **Компаративный анализ методических подходов к оценке инвестиционной привлекательности с целью принятия инвестиционных решений.** В статье рассмотрены методические подходы к оценке инвестиционной привлекательности и конкурентоспособности стран, используемые передовыми национальными агентствами и международными организациями для ранжирования стран мира; определены методические подходы для составления одного из наиболее влиятельных международных рейтингов по оценке инвестиционной привлекательности стран мира, разработанного Конференцией ООН по торговле и развитию (UNCTAD); определена позиция Украины согласно методологии UNCTAD; обозначена необходимость проведения анализа индексов инвестиционной привлекательности Украины в соответствии с прочими международными рейтингами с целью дальнейшего определения путей усовершенствования институциональной среды привлечения прямых иностранных инвестиций.

Simonova M. **Comparative analysis of the methodological approaches to the investment attractiveness assessment for making investment decisions.** The article covers the methodological approaches to the assessment of country's investment attractiveness and competitiveness, used by the leading national agencies and international organizations to rank the countries; defines methodological approaches used to create one of the major ratings of the countries' investment attractiveness, developed by UNCTAD; defines Ukraine's rank according to the UNCTAD methodology; outlines the necessity of the analysis of Ukraine's indices according to other international ratings in order to define the ways of the improvement of institutional environment for FDI attraction.

Постановка проблеми. Одним з найбільш серйозних наслідків кризи вітчизняної економіки став спад інвестиційної активності. Його основними причинами є економічна і політична нестабільність, а також погіршення фінансового положення багатьох підприємств, зайнятих у виробничій сфері. Не дивлячись на те, що останнім часом спостерігається підвищення інвестиційної активності, збереження конкурентоздатних позицій на сучасному ринку неможливе без постійного оновлення виробничої та технологічної бази, що вимагає значних інвестицій. У сучасному світі для здійснення інвестиційної діяльності все більшого значення набувають загальносвітові рейтинги та оцінки. Таким чином, питання дослідження методологічних

підходів до оцінки інвестиційної привабливості країн, що є основою складання міжнародних рейтингів інвестиційної привабливості з урахуванням інституціональних факторів впливу для сприяння прийняттю інвестиційних рішень, набуває все більшої актуальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблем методичних підходів до оцінки інвестиційної привабливості країн світу було присвячено низку наукових праць таких видатних іноземних авторів, як Р. Стобо [1], Г. Хенцлер [2], Ф. Котлер [3], Б. Тойн, П. Уолтерс [4]. Вони були одними з найперших, хто вдався до досліджень, присвячених оцінці інвестиційної привабливості та інвестиційного клімату різних країн світу. Серед вітчизняних авторів, які займались дослідженням даної проблеми можна назвати Є.В. Захарову [5], С. Хасанова [6], О.Д. Онопрієнко [7], А.І. Алієва [8], у роботах яких було запропоновано різні методичні підходи до класифікації факторів впливу на інвестиційну привабливість національних економік.

Метою статті є дослідження методичних підходів до оцінки інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності країн світу, що використовуються провідними національними агенціями та міжнародними організаціями для ранжирування країн світу, аналіз методології складання міжнародного рейтингу інвестиційної привабливості країн світу, розробленого Конференцією ООН з торгівлі і розвитку (UNCTAD), визначення позиції України відповідно до індексу фактичного залучення прямих іноземних інвестицій (Inward FDI Performance Index), індексу потенціалу залучення прямих іноземних інвестицій (Inward FDI Potential Index) та індексу прямих інвестицій закордон (Outward FDI Performance Index).

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних умовах одним з актуальних питань для української економіки є проблема інвестицій, особливо іноземних. На даному етапі розвитку України саме іноземні інвестиції мають істотне значення для стабілізації та підйому вітчизняної економіки. Таким чином, в сучасних умовах одним з ключових питань стратегії економічного розвитку країни повинне стати питання досягнення глобальної конкурентоспроможності. Як економічна категорія даний термін визначає здатність країни до суперництва на світових ринках, і характеризує, по суті, її положення в системі світогосподарських зв'язків. Посилення процесів глобалізації призводить до конкуренції не тільки на ринках сировини та товарів, але і у сферу обігу капіталу. Зростання економіки країни, яке відповідає міжнародним пропорціям та здатне забезпечити їй значущі позиції на світовій арені, неможливе тільки за рахунок внутрішніх інвестицій. У зв'язку з цим виникає проблема оцінки позицій України в рейтингах конкурентоспроможності та визначення її положення на міжнародному ринку інвестицій. Отже, основоположним завданням держави, яке дозволить зміцнити міжнародні позиції України, повинна стати розробка стратегії зростання саме конкурентоспроможності країни, що охоплює послідовне досягнення цілей як макrorівня, так і регіонально-галузевих орієнтирів.

Найчастіше для аналізу рівня економічного розвитку країни і умов використання інвестицій в економічній науці застосовується категорія інвестиційного клімату, що як правило, використовується у якості узагальненої характеристики сукупності соціальних, економічних, організаційних, правових, політичних, соціокультурних передумов, які зумовлюють привабливість та доцільність інвестування в ту або іншу країну.

Інвестиційні рішення з погляду процедури вибору належать до найбільш складних. Вони засновані на багатоваріантній, багатокритерійній оцінці цілої низки чинників і тенденцій, які часто можуть бути різнонаправленими. Оцінка інвестиційної привабливості є найважливішим аспектом ухвалення будь-якого інвестиційного рішення. Таким чином, чим складніше ситуація в країні, тим більшою мірою інвестор повинен спиратися на результати серйозного аналізу інвестиційного клімату.

Історія порівняльних оцінок інвестиційної привабливості та інвестиційного клімату країн світу налічує більше 30 років. Одне з перших досліджень, присвячених оцінці

інвестиційного клімату різних країн, було проведено у 1968 році співробітниками Гарвардської школи бізнесу [1]. У основу зіставлення була покладена експертна шкала, що включала наступні характеристики кожної країни: законодавчі умови для іноземних і національних інвесторів, можливість вивозу капіталу, стійкість національної валюти, політична ситуація, рівень інфляції, можливість використання національного капіталу. Всі перераховані показники базувались на експертних оцінках.

Однак, даний набір показників був недостатньо детальним для адекватного відображення всього комплексу умов, що беруться до уваги інвесторами. Тому надалі розвиток методик оцінки інвестиційної привабливості різних країн пішов шляхом розширення та ускладнення системи оцінюваних параметрів, а також введення кількісних і статистичних показників.

Найчастіше використовувалися наступні параметри та показники [2-4]: тип економічної системи, макроекономічні показники (обсяг ВВП, структура економіки та ін.), забезпеченість природними ресурсами, стан інфраструктури, умови розвитку зовнішньої торгівлі, участь держави в економіці.

Поява в кінці 80-х років групи країн з перехідною економікою та специфічними умовами інвестування вимагала розробки особливих методичних підходів. Так на початку 90-х років стосовно цих країн рядом експертних груп незалежно одна від одної були розроблені спеціальні методики оцінки інвестиційного клімату (наприклад, консультаційною фірмою «PlanEcon», журналами «Fortune» та «Mulinational Business»), що враховували не тільки умови, але і результати інвестування, близькість країни до світових економічних центрів, масштаби інституційних перетворень, «демократичні традиції», стан і перспективи реформ, що проводяться, якість трудових ресурсів [9-11]. Важливість такої оцінки визначається тим, що нові потенційні можливості залучення прямих іноземних інвестицій в ці країни безпосередньо залежать від того, наскільки рішуче в них проводитимуться реформи і перетворення.

В деяких випадках оцінка проводиться за обмеженим набором показників або навіть за одним показником. Існує також протилежний підхід, коли десятки та сотні показників механічно агрегуються у один, сенс якого уловити досить важко.

У економічній літературі існують різні підходи до оцінки інвестиційного клімату національної економіки, що розрізняються, залежно від цілей дослідження, за кількістю аналізованих показників та їх якісними характеристиками, а також за вибором самих показників.

Як правило, виділяють три найбільш характерні підходи до аналізу інвестиційного клімату [5].

Перший підхід – звужений – базується на оцінці наступних показників: динаміки ВВП, національного доходу та обсягів виробництва; динаміки розподілу національного доходу, пропорцій споживання та заощадження; ходу приватизаційних процесів; розвитку окремих інвестиційних ринків, зокрема фондового та грошового.

Основним показником оцінки інвестиційної привабливості при використанні даного підходу прийнято вважати рівень прибутковості використовуваних активів. Проте даний метод ігнорує об'єктивні зв'язки інвестицій з іншими ресурсними чинниками розвитку, хоча і приваблює порівняльною простотою аналізу та розрахунків.

Другий підхід до аналізу інвестиційного клімату - факторний метод аналізу – найбільше відповідає більшості методичних вимог і ґрунтується на оцінці цілого набору чинників, серед яких:

- характеристика економічного потенціалу (забезпеченість трудовими та енергоресурсами, розвиненість науково-технічного потенціалу та інфраструктури);

- зрілість ринкового середовища (розвиненість конкурентного середовища, ємкість ринку збуту, експортні можливості, присутність іноземного капіталу, інфляція та її вплив на інвестиційну діяльність);

- політичні чинники (ступінь довіри населення до влади, рівень соціальної стабільності, взаємовідношення між різними рівнями влади);
- соціальні та соціокультурні чинники (рівень життя населення, рівень злочинності, вплив міграції на інвестиційний процес, відношення влади до іноземних підприємців);
- організаційно-правові чинники (дотримання законодавства, рівень оперативності при ухваленні рішення та реєстрації підприємств, доступність інформації, ефективність діяльності правоохоронних органів);
- фінансові чинники (доходи бюджету, доступність кредиту, рівень банківського відсотку, частка збиткових підприємств, розвиненість міжбанківської співпраці).

До переваг даного підходу можна віднести врахування взаємодії багатьох чинників -ресурсів, тобто диференційований підхід при визначенні привабливості.

Третій підхід – ризиковий. Прихильники даного підходу розглядають дві складові: інвестиційний потенціал та інвестиційні ризики. Інвестиційний потенціал оцінюється на основі макроекономічних характеристик, а інвестиційні ризики оцінюються за позиції вірогідності втрат інвестиційного доходу.

Перевагою даного методу є оцінка ризикової складової, яка відсутня в двох попередніх методах. Як правило, інвестиційний чинник діє в системі чинників -ресурсів (науково-технічних, підприємницьких, інформаційних, управлінських і так далі). Отже, інвестиційний клімат, з одного боку, має бути стабільним протягом тривалого періоду часу, а з іншої – достатньо гнучким, таким, що враховує зміни у співвідношенні чинників ресурсів.

Таким чином, можна сказати, що інвестиційний клімат – це особлива підсистема в системі економіки, покликана створити передумови для найкращого використання суспільно-економічних стосунків у розвитку та науково-технічному оновленні виробництва через активну інвестиційну діяльність.

На основі вищезрозглянутих підходів провідними національними агенціями та міжнародними організаціями розробляються власна методологія оцінки конкурентних переваг залучення ПІІ. На сьогодні одним з найбільш впливових міжнародних рейтингів є оцінка інвестиційної привабливості, розроблена Конференцією ООН з торгівлі і розвитку (UNCTAD). Дана оцінка складається з рейтингів країн за показниками індексу фактичного залучення прямих іноземних інвестицій (Inward FDI Performance Index), індексу потенціалу залучення прямих іноземних інвестицій (Inward FDI Potential Index) та індексу прямих інвестицій закордон (Outward FDI Performance Index).

Індекс фактичного залучення ПІІ є показником відносного успіху країни в залученні глобальних ПІІ. Розраховується даний індекс для 141 країни світу та використовується для класифікації країн відповідно до обсягу залучених ПІІ по відношенню до розміру їх економік [12].

Таким чином, індекс фактичного залучення ПІІ розраховується як відношення частки країни в глобальному потоці ПІІ до частки даної країни в глобальному обсязі ВВП.

$$Ind_i = \frac{FDI_i / FDI_w}{GDP_i / GDP_w}; \quad (1)$$

Ind_i – індекс фактичного залучення ПІІ i -країни; FDI_i – приток ПІІ до i -країни; FDI_w – глобальний приток ПІІ; GDP_i – ВВП i -країни; GDP_w – світовий ВВП.

Якщо частка країни в глобальному залученні ПІІ відповідає відносній частці країни в глобальному ВВП індекс фактичного залучення ПІІ дорівнює одиниці. Значення індексу більше одиниці свідчить про те, що частка ПІІ перевищує частку ВВП, а при значенні індексу менше одиниці – навпаки, частка ВВП перевищує частку ПІІ. Негативний показник свідчить про відсутність інвестицій з боку іноземних інвесторів в період проведення дослідження. Розрахунок індексу проводиться на підставі середніх показників за три роки для компенсації щорічного коливання показників. Відповідно до індексу фактичного

залучення ПІІ серед 141 країни Україна в 2011 році посіла 38, у 2009 – 52, а у 2008 – 47 місце [13].

Цей індекс демонструє фактично високу інвестиційну привабливість України, відображаючи прямі іноземні інвестиції, що вже прийшли в країну, і тим самим – її конкурентоспроможність в боротьбі за залучення міжнародних фінансових потоків за умови державної підтримки та стимулювання ПІІ шляхом удосконалення відповідних компонентів інституційного середовища

Окрім індексу фактичного залучення ПІІ оцінка конкурентоспроможності країни в області залучення ПІІ, що проводиться UNCTAD залучення іноземних інвестицій, що розраховується на основі наступних 12 показників [14]:

- 1) ВВП на душу населення;
- 2) темпи зростання ВВП за останні 10 років;
- 3) частка експорту у ВВП;
- 4) телекомунікаційна інфраструктура (середня кількість телефонних ліній і мобільних телефонів на 1000 мешканців);
- 5) комерційне використання енергії на душу населення;
- 6) частка витрат на НІОКР у ВВП;
- 7) кількість студентів, що одержують вищу освіту, по відношенню до загальної кількості населення;
- 8) країновий ризик;
- 9) частка країни в загальносвітовому обсязі експорту природних ресурсів;
- 10) частка країни в загальносвітовому обсязі імпорту запчастин та електронної продукції для автомобілів;
- 11) частка країни в загальносвітовому обсязі експорту послуг;
- 12) накопичені іноземні інвестиції у відсотках до світового обсягу.

Як видно з переліку використовуваних показників, індекс потенціалу іноземних інвестицій характеризує загальне економічне середовище та його перспективи. Даний індекс розраховується за наступною формулою:

$$Index = \frac{V_i - V_{\min}}{V_{\max} - V_{\min}}; \quad (2)$$

Index – індекс потенціалу залучення ПІІ і-країни; V_i – показник змінної для окремої країни; V_{\min} – мінімальний показник змінної серед усіх країн; V_{\max} – максимальний показник змінної серед усіх країн.

За індексом потенціалу залучення прямих іноземних інвестицій Україна у 2010 році посіла 50 місце, зберігши свою позицію з 2009 року та знизившись на одну позицію відповідно до 2008 року [13].

Індекс фактичного залучення прямих іноземних інвестицій (Inward FDI Performance Index) та індекс потенціалу залучення прямих іноземних інвестицій (Inward FDI Potential Index) є основними показниками оцінки конкурентоспроможності країни у сфері залучення ПІІ, запровадженою UNCTAD. Сама ж методика оцінки передбачає аналіз даних показників за допомогою матриці прямих іноземних інвестицій, яка розраховується один раз на три роки. За результатами аналізу індексів матриці країни світу розподіляються між чотирма групами [15]:

1) країни з високими реальними показниками залучення ПІІ (тобто країни, що перебувають вище за середню точку на шкалі ранжирування всіх країн за фактичними показниками) та з високим потенціалом (тобто країни, що знаходяться вище за середню точку на шкалі ранжирування всіх країн за потенціалом): "лідери";

2) країни з високими реальними показниками залучення ПІІ (тобто країни, що перебувають вище за середню точку на шкалі ранжирування всіх країн за фактичними показниками) та з низьким потенціалом (тобто країни, що знаходяться нижче за середню

точку на шкалі ранжирування всіх країн за потенціалом): «країни, що перевищили свій потенціал»;

3) країни з низькими реальними показниками залучення ПІІ (тобто країни, що перебувають нижче за середню точку на шкалі ранжирування всіх країн за фактичними показниками) та з високим потенціалом (тобто країни, що знаходяться вище за середню точку на шкалі ранжирування всіх країн за потенціалом): «країни, що не реалізували свій потенціал»;

4) країни з низькими реальними показниками залучення ПІІ (тобто країни, що перебувають нижче за середню точку на шкалі ранжирування всіх країн за фактичними показниками) та з низьким потенціалом (тобто країни, що знаходяться нижче за середню точку на шкалі ранжирування всіх країн за потенціалом): «аутсайдери».

Згідно з даною матрицею Україна знаходиться серед країн, що належать до групи «лідерів» (країн з високими реальними показниками та високим потенціалом залучення ПІІ) з 2006 року (табл. 1).

Таблиця 1

Результати аналізу за допомогою матриці прямих іноземних інвестицій за 2006 рік [15,16]

	Високі реальні показники	Низькі реальні показники
Високий потенціал	<i>Лідери</i>	<i>Країни, що не реалізували свій потенціал</i>
	Азербайджан, Багами, Бахрейн, Бельгія, Бруней Даруссалам, Болгарія, Чилі, Хорватія, Кіпр, Чеська Республіка, Домініканська Республіка, Естонія, Гонконг (Китай), Угорщина, Ісландія, Ізраїль, Йорданія, Казахстан, Латвія, Литва, Люксембург, Малайзія, Мальта, Монголія, Нідерланди, Нова Зеландія, Оман, Панама, Польща, Румунія, Саудівська Аравія, Сінгапур, Словаччина, Швеція, Таїланд, Тринідад та Тобаго, Туніс, Україна, Об'єднані Арабські Емірати та Об'єднане Королівство	Алжир, Аргентина, Австралія, Австрія, Білорусь, Бразилія, Канада, Китай, Данія, Фінляндія, Франція, Германія, Греція, Ірландія, Ісламська Республіка Іран, Італія, Японія, Ківейт, Лівійська Арабська Джамахирія, Мексика, Норвегія, Португалія, Катар, Республіка Корея, Російська Федерація, Словенія, Іспанія, Швейцарія, провінція Тайвань (Китай), Сполучені Штати Америки та Республіка Венесуела
Низький потенціал	<i>Країни, що не реалізували свій потенціал</i>	<i>Аутсайдери</i>
	Албанія, Вірменія, Колумбія, Конго, Коста-Ріка, Єгипет, Ефіопія, Гамбія, Грузія, Гвінея, Гайана, Гондурас, Ямайка, Киргизстан, Лівія, Намібія, Нікарагуа, Нігерія, Перу, Республіка Молдова, Сьєрра-Леоне, Сідан, Таджикистан, Республіка Македонія (колишня Югославія), Того, Уганда, Об'єднана Республіка Танзанія, Уругвай, В'єтнам та Замбія	Ангола, Бангладеш, Бенін, Болівія, Буркіна-Фасо, Камерун, Код-д'Івуар, Демократична Республіка Конго, Еквадор, Ель Сальвадор, Габон, Гана, Гватемала, Гаїті, Індія, Індонезія, Кенія, Мадагаскар, Малаві, Малі, Марокко, Мозамбік, М'янма, Непал, Нігер, Пакистан, Папуа-Нова Гвінея, Парагвай, Філіппіни, Руанда, Сенегал, Південна Африка, Шрі-Ланка, Суринам, Сирійська Арабська Республіка, Турція,

Для повноти аналізу слід також зазначити, що існує третій індекс, розроблений UNCTAD для оцінки прямих іноземних інвестицій - індекс прямих інвестицій закордон (Outward FDI Performance Index) [17], який демонструє активність внутрішніх інвесторів за кордоном і розраховується аналогічно першому індексу – як співвідношення частки відтоку інвестицій з країни у світовому обсязі до частки країни у світовому ВВП.

$$Ond_i = \frac{FDI_i / FDI_w}{GDP_i / GDP_w}; \quad (3)$$

Ond_i – індекс фактичного відтоку ПІІ з i -країни; FDI_i – відтік ПІІ з i -країни; FDI_w – глобальний відтік ПІІ; GDP_i – ВВП i -країни; GDP_w – світовий ВВП.

Згідно з останнім проведеним дослідженням за індексом прямих інвестицій закордон у 2005-2007 році Україна посіла 78 місце (показник індексу – 0,087) [18]. За даними 2010 року індекс відтоку прямих іноземних інвестицій закордон, розрахований нами для України згідно з наведеною формулою, склав 0,135. Даний показник вказує на поліпшення ситуації на інвестиційному ринку України.

Тим не менш, на міжнародній арені показники України є достатньо низькими у порівнянні з провідними країнами-донорами ПІІ, що обумовлене недостатньою фінансовою та організаційною самостійністю українського бізнесу, який на даному етапі не має можливостей для здійснення великомасштабної експансії на зовнішні ринки.

За результатами розглянутих рейтингів UNCTAD щорічно публікує доповідь про міжнародні інвестиції – World Investment Report [19]. Незважаючи на нестабільність розвитку світової економіки, обсяг ПІІ згідно даних UNCTAD зріс на 17% в 2011 році та досяг 1,5 трильйона дол. США, перевищивши докризовий показник (рис. 1). У 2011 році багато країн продовжили запроваджувати заходи, спрямовані на подальшу лібералізацію та зняття бар'єрів імпорту ПІІ, а також нові заходи регулювання прямих іноземних інвестицій.

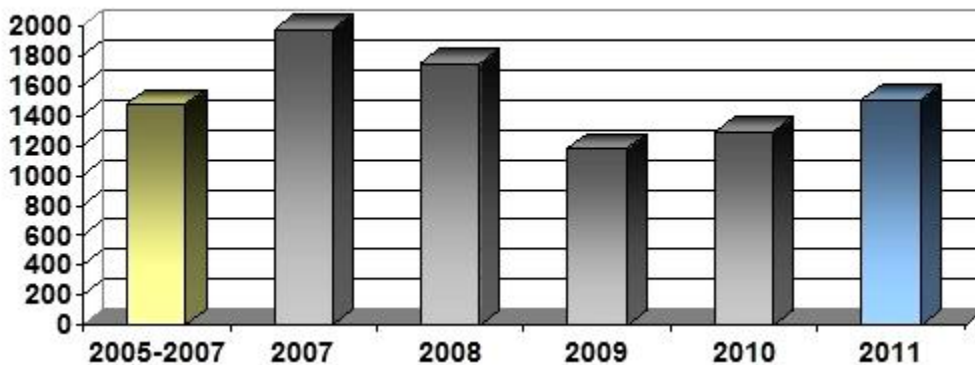

Рис.1 – Світові потоки ПІІ, 2007-2011 рр. (млрд. дол. США)

На країни, що розвиваються, та країни з перехідною економікою, як і раніше, припадає половина світових ПІІ. У 2011 році потоки інвестицій в країни цих категорій досягли рекордного показника - 755 млрд. дол. США. При цьому превалюючою формою інвестування були інвестиції в нові проекти (greenfield investments).

У регіональному розрізі найбільш динамічне зростання рівня ПІІ серед країн, що розвиваються, спостерігалось не в Південній, Східній та Південно-східній Азії (11%), як це стало закономірним у останні роки, а в країнах Латинської Америки та Карибського басейну (35%), зокрема в Бразилії, Колумбії та офшорних фінансових центрах, а також в країнах із перехідною економікою (31%), включаючи Росію. У той же час в країнах Африки та в найменш розвинених країнах (НРК) спостерігалось зниження інвестиційної активності [19].

Окрім Конференції ООН з торгівлі та розвитку (UNCTAD) оцінкою інвестиційного клімату національних економік займається низка відомих аналітичних компаній: інвестиційна привабливість країн світу – European attractiveness survey (компанія Ernst & Young); інвестиційний ризик та надійність країн (журнал Euromoney); індекс умов ведення бізнесу – Doing Business (Всесвітній Банк); індекс економічної свободи – Index of Economic Freedom (газета Wall Street Journal у співпраці з дослідницьким центром The Heritage Foundation); індекс сприйняття корупції – Corruption Perceptions Index (неурядова організація Transparency International); індекс глобальної конкурентоспроможності – Global Competitiveness Index (Всесвітній економічний форум)

Висновки. В даний час питання про поліпшення інвестиційного клімату в Україні виходить на перший план, та від його розв'язання залежатиме майбутнє української економіки. Внаслідок обмеженості можливостей державного інвестування виникає гостра необхідність в приватних інвестиціях – як вітчизняних, так і іноземних. Отже, необхідно створити сприятливий інвестиційний клімат для того, щоб Україна могла конкурувати на міжнародних ринках капіталу. Для цього слід передусім визначити напрями поліпшення інвестиційного клімату, розглянувши ті слабкі сторони, які, на думку рейтингових агентств і міжнародних організацій, не дозволяють підвищити інвестиційну конкурентоспроможність України

Проаналізовані аналітичні методики UNCTAD універсальні та можуть застосовуватись для різних країн. Вони ефективні при проведенні досліджень на макроекономічному рівні, особливо при зіставленні рівнів економічного розвитку декількох держав. Тим не менш, рішення інвестора щодо обрання країни-реципієнта інвестицій приймається на основі аналізу цілої низки інших рейтингів та розрахованих індексів, які у загальній сукупності формують інвестиційну привабливість та конкурентоспроможність тієї чи іншої країни у боротьбі за інвестиції. Дані рейтинги та індекси також представляють великий інтерес з точки зору аналізу інвестиційної привабливості країн світу, зокрема України, та будуть розглянуті нами у подальших наукових дослідженнях.

Список використаних джерел:

1. Robert B. Stobaugh How to Analyze Foreign Investment Climates. - Harvard Business Review, September - October 1969
2. Henzler Herbert. Shaping an International Investment Strategy. - The McKinsey Quarterly, Spring. - 1981.
3. Philip Kotler. Marketing Management: Analysis, Planning and Control. 5-th edition, 1984.
4. B.Toyne, P.Walters. Global Marketing Management: A Strategic Perspective. - Allyn & Bacon, 1989, Massachusetts, pp. 53 - 78.
5. Захарова Е.В. Зарубежные методики рейтинговых оценок инвестиционного климата и их применение / Е.В. Захарова // Морские вести России. – 2008. – выпуск 5. – С. 36-38.
6. Хасанов С. Методика оценки инвестиционного климата / С. Хасанов, С. Юлдошев // Инвестиции в России. – 2001. – № 5. – С. 40-46.
7. Онопрієнко О.Д. Міжнародний рейтинг України як критерій її інвестиційної привабливості // [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/PSPE/2011_3/Onoprienko_311.htm
8. Алиев А.И., Нагдиев С.А., Алиев И.А. Методы оценки инвестиционного климата / А.И. Алиев, С.А. Нагдиев, И.А. Алиев // Сборник материалов конференции «Современные наукоемкие технологии». – 2004. - №2. – С.122 - 123.
9. M.Tullis, O.Borin. Investment Prospects in Eastern Europe. - Multinational Business. 1990- №1. – С. 17 - 23.
10. М.Бергер, А.Орлов. Платный обмен мнениями //Известия. – 1990. - № 31. – С. 5.
11. Новые шансы для бизнеса в Восточной Европе //Экономика и жизнь. – 1990 - №

18. - с.13.

12. UNCTAD, Inward FDI Performance Index - Methodology // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.unctad.org/templates/WebFlyer.asp?intItemID=2469&lang=1>

13. UNCTAD, Web table 28 – Inward FDI Performance and Potential Index rankings, 1990-2010 // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.unctad.org>

14. UNCTAD, Inward FDI Potential Index - Methodology // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.unctad.org/templates/WebFlyer.asp?intItemID=2470&lang=1>

15. UNCTAD, Matrix of inward FDI performance and potential // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.unctad.org/templates/Page.asp?intItemID=2468&lang=1>

16. UNCTAD, Matrix of inward FDI performance and potential, 2006a // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.unctad.org/sections/dite_dir/docs/matrix_2004-2006_en.pdf

17. UNCTAD, Outward FDI Performance Index – Methodology // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.unctad.org/templates/WebFlyer.asp?intItemID=3242&lang=1>

18. UNCTAD, Outward FDI Performance Index 2005-2007 (125 economies) // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.unctad.org>

19. UNCTAD, World Investment Report 2011 Non-Equity Modes of International Production and Development // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.unctad.org>

Ключові слова: валовий внутрішній продукт (ВВП), інвестиційна привабливість, інвестиційний клімат, індекс, інституціональне середовище, конкурентоспроможність, методологія, матриця ПІІ, міжнародні рейтинги, прямі іноземні інвестиції (ПІІ), UNCTAD

Ключевые слова: валовый внутренний продукт (ВВП), инвестиционная привлекательность, инвестиционный климат, индекс, институциональная среда, конкурентоспособность, методология, матрица ПИИ, международные рейтинги, прямые иностранные инвестиции (ПИИ), UNCTAD.

Keywords: gross domestic product (GDP), investment attractiveness, investment climate, index, institutional environment, competitiveness, methodology, matrix of inward FDI performance and potential, international ratings, foreign direct investments (FDI), UNCTAD.

УДК 338.24

Побережна І. С., аспірант
Запорізька державна інженерна академія

СЛУЖБА РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ ЯК НЕОБХІДНИЙ ЕЛЕМЕНТ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПРОМИСЛОВИМ ПІДПРИЄМСТВОМ

Побережна І. С. Служба ризик-менеджменту як необхідний елемент системи управління промисловим підприємством. Розглянуто структуру служби ризик-менеджменту на промисловому підприємстві; визначено місце служби в організаційній структурі підприємства, а також функції, обов'язки та завдання її персоналу.

Побережная И. С. Служба риск-менеджмента как необходимый элемент системы управления промышленным предприятием. Рассмотрена структура службы риск-менеджмента на промышленном предприятии, определено место службы в